

Neljapäev, 1. detsember 2016

P8_TA(2016)0464

Euroopa Liidu Solidaarsusfondile antud hinnang

Euroopa Parlamendi 1. detsembri 2016. aasta resolutsioon Euroopa Liidu Solidaarsusfondile antud hinnangu kohta (2016/2045(INI))

(2018/C 224/22)

Euroopa Parlament,

- võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingu artiklit 175 ja artikli 212 lõiget 2;
- võttes arvesse nõukogu 11. novembri 2002. aasta määrust (EÜ) nr 2012/2002 Euroopa Liidu Solidaarsusfondi loomise kohta ⁽¹⁾,
- võttes arvesse oma 15. jaanuari 2013. aasta resolutsiooni Euroopa Liidu Solidaarsusfondi ning selle rakendamise ja kasutamise kohta ⁽²⁾,
- võttes arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 15. mai 2014. aasta määrust (EL) nr 661/2014, millega muudetakse nõukogu määrust (EÜ) nr 2012/2002 Euroopa Liidu Solidaarsusfondi loomise kohta ⁽³⁾,
- võttes arvesse Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee arvamust ettepaneku kohta võtta vastu Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus, millega muudetakse määrust (EÜ) nr 2012/2002 Euroopa Liidu Solidaarsusfondi loomise kohta (COM(2013)0522) ⁽⁴⁾,
- võttes arvesse komisjoni aruannet „Euroopa Liidu Solidaarsusfondi 2014. aasta aruanne“ (COM(2015)0502),
- võttes arvesse oma 5. septembri 2002. aasta resolutsiooni üleujutuste kohta Euroopas ⁽⁵⁾,
- võttes arvesse oma 8. septembri 2005. aasta resolutsiooni loodusõnnetuste (tulekahjude ja üleujutuste) kohta sel suvel Euroopas ⁽⁶⁾,
- võttes arvesse komisjoni teatist Euroopa Parlamendile, nõukogule, Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomiteele ning Regioonide Komiteele „Euroopa Liidu Solidaarsusfondi tulevik“ (COM(2011)0613),
- võttes arvesse Regioonide Komitee 28. novembri 2013. aasta arvamust Euroopa Liidu Solidaarsusfondi kohta ⁽⁷⁾,
- võttes arvesse 2. detsembri 2013. aasta institutsioonidevahelist kokkulepet Euroopa Parlamendi, nõukogu ja komisjoni vahel eelarvedistsipliini, eelarvealase koostöö ning usaldusväärse finantsjuhtimise kohta ⁽⁸⁾,
- võttes arvesse kodukorra artiklit 52,

⁽¹⁾ EÜT L 311, 14.11.2002, lk 3.

⁽²⁾ ELT C 440, 30.12.2015, lk 13.

⁽³⁾ ELT L 189, 27.6.2014, lk 143.

⁽⁴⁾ ELT C 170, 5.6.2014, lk 45.

⁽⁵⁾ ELT C 272 E, 13.11.2003, lk 471.

⁽⁶⁾ ELT C 193 E, 17.8.2006, lk 322.

⁽⁷⁾ ELT C 114, 15.4.2014, lk 48.

⁽⁸⁾ ELT C 373, 20.12.2013, lk 1.

Neljapäev, 1. detsember 2016

- võttes arvesse regionaalarengukomisjoni raportit ning eelarvekomisjoni ja eelarvekontrollikomisjoni arvamusi (A8-0341/2016),
- A. arvestades, et Euroopa Liidu Solidaarsusfond (ELSF) loodi määrusega (EÜ) nr 2012/2002 Kesk-Euroopas 2002. aasta suvel aset leidnud tõsiste üleujutuste järel ning on väärtuslik vahend, mis võimaldab ELil reageerida suurtele loodusõnnetustele ja erakorralistele piirkondlikele katastroofidele liidus ja ühinemisläbirääkimistel osalevates riikides ning näidata üles solidaarsust kannatada saanud piirkondade ja riikidega; arvestades, et sellest toetatakse ainult valitsuste läbiviidavaid hädaabi- ja taastamisoperatsioone pärast selliseid loodusõnnetusi, millel on otsene mõju kannatada saanud piirkonna inimestele, looduskeskkonnale või majandusele (tasub siiski märkida, et 2005. aastal esitas komisjon ettepaneku, mille eesmärk on algselt kohaldamisala veelgi laiendada);
- B. arvestades, et ELSF on alates selle loomisest osutunud väga kasulikuks – selle raames on kasutusele võetud kokku 3,8 miljardit eurot seoses 24 liikmesriigis ja läbirääkijariigis toimunud enam kui 70 katastroofiga ning fondi on kasutatud mitmesuguste loodusõnnetuste puhul, nagu maavärinad, üleujutused, metsatulekahjud, tormid ja hiljuti ka põuad; arvestades, et ELSF on üks ELi tugevamaid solidaarsuse sümboleid hädaolukorras;
- C. arvestades, et fondi reformiti põhjalikult 2014. aastal, et täiustada ja lihtsustada selle menetlusi ning tagada kiirem reageerimine kuue nädala jooksul pärast taotluse esitamist, täpsustada selle kohaldamisala, määrata kindlaks piirkondliku katastroofi selged kriteeriumid ning tugevdada katastroofide ennetamise ja riskijuhtimisstrateegiaid, parandades seeläbi hädaabirahastamise tulemuslikkust vastavalt Euroopa Parlamendi ja kohalike omavalitsuste poolt aastate jooksul esitatud arvukatele nõudmistele; arvestades, et kavandatavas koondmääruses (COM(2016)0605 – 2016/0282(COD)), mille kohta komisjon esitas ettepaneku 14. septembril 2016, on ette nähtud fondi uus läbivaatamine, et suurendada hädaabirahastamise kiirust ja tulemuslikkust;
- D. arvestades, et parlament on kindlalt toetanud kavandatud muudatusi, millest enamikku ta on nõudnud juba varasemates resolutsioonides;
- E. arvestades, et enne 2014. aasta juunit (kui jõustus muudetud määrus) saadud taotlusi hinnati algse määruse alusel, kuid pärast seda saadud taotlusi on hinnatud muudetud määruse alusel;
- F. arvestades, et investeringud loodusõnnetuste ennetamisse on kliimamuutustele reageerimise seisukohast äärmiselt olulised; arvestades, et märkimisväärne summa ELi, eriti Euroopa struktuuri- ja investeerimisfondide (ESIF) vahenditest on investeeritud loodusõnnetuste ennetamisse ja riskijuhtimisstrateegiatesse;
- G. arvestades, et erandjuhul, kui asjaomasel aastal ei ole kasutamiseks piisavalt rahalisi vahendeid, võib kasutada ka järgmise aasta vahendeid, võttes arvesse fondi iga-aastast eelarve ülemmäära nii selleks aastaks, mil katastroof toimus, kui ka järgmiseks aastaks;
1. tuletab meelde, et alates selle loomisest 2002. aastal on ELSF olnud oluline rahastamisallikas kohalike ja piirkondlike omavalitsuste jaoks, leevendanud kõikjal Euroopas toimunud loodusõnnetuste (mille seas on olnud üleujutusi, maavärinaid ja metsatulekahjusid) tagajärgi ning fondi abil on väljendatud Euroopa solidaarsust kannatada saanud piirkondadega; rõhutab, et ELSF on üks konkreetsemaid ja kodanike jaoks mõistetavamaid toetusvorme, mida EL saab kohalikele kogukondadele anda;
 2. rõhutab, et alates ELSFi loomisest on liidus toimunud loodusõnnetuste arv, raskusaste ja intensiivsus kliimamuutuste tagajärjel märkimisväärselt kasvanud; rõhutab seepärast lisaväärtust, mida annab kindel ja paindlik vahend, mille eesmärk on väljendada solidaarsust ning tagada kiire ja tulemuslik abi suurte loodusõnnetuste tõttu kannatanud inimestele;
 3. toonitab, et ELSFi rahastatakse väljaspool Euroopa Liidu eelarvet ja selle eraldiste maksimaalne summa on 500 miljonit eurot (2011. aasta hindades) ning et hoolimata vahendi paindlikkusest (N+1 ülekandmine) võivad märkimisväärsed summad jääda igal aastal kasutamata; võtab sellega seoses teadmiseks iga-aastaste eraldiste osalise eelarvesse kandmise, mis on ette nähtud kavandatavas koondmääruses, eesmärgiga kiirendada kasutusele võtmise menetlust ning pakkuda katastroofi tõttu kannatanud kodanikele kiiremat ja tõhusamat abi;

Neljapäev, 1. detsember 2016

4. juhib tähelepanu asjaolule, et aastase piirmäära kasutamine näitab, et assigneeringute aastane määr on pärast mitmeaastase finantsraamistiku uut programmitöö perioodi asjakohane;
5. rõhutab 2014. aasta reformi olulisust, kuna sellega ületati nõukogu vastuseis ja reageeriti lõpuks parlamendi korduvatele üleskutsetele suurendada abi kiirust ja tõhusust, et tagada kiire ja läbipaistev reageerimine loodusõnnetuste tõttu kannatada saanud inimeste abistamiseks; väljendab lisaks heameelt hiljutise koondmääruse üle, millega kehtestatakse uued sätted seoses lihtsustamise ja vahendite lihtsama kasutusele võtmisega;
6. rõhutab reformi põhipunkte, mis on järgmised: ettemaksete kehtestamine, mille kohaselt võib kuni 10 % eeldatava toetuse summast teha nõudmisel kättesaadavaks kiiresti pärast fondist rahalise toetuse saamise taotluse esitamist komisjonile (ülemmäär 30 miljonit eurot); hädaabi- ja taastamisoperatsioonide ettevalmistamise ja rakendamisega seotud kulude rahastamiskõlblikkus (parlamendi oluline nõue); riigi poolt taotluse esitamise (12 nädalat pärast esimese kahjustuse registreerimist) ja projekti koostamise (18 kuud) tähtaegade pikendamine; kuue kuu pikkuse tähtaja kehtestamine komisjonile taotlustele vastamiseks; uued sätted loodusõnnetuste ennetamise kohta ning usaldusväärse finantsjuhtimisega seotud korra täiustamine;
7. rõhutab siiski, et vaatamata ettemaksete süsteemi kehtestamisele tekitab taotluse esitamisest kuni toetuse lõppsumma maksmiseni kestva menetluse pikkus abisaajatele endiselt probleeme; rõhutab sellega seoses vajadust esitada taotlus võimalikult kiiresti pärast õnnetust ning vajadust teha täiustusi hindamisetapis ja järgnevates etappides, et hõlbustada maksete tegemist; on seisukohal, et uue koondmääruse ELSFi käsitlevad sätted võivad aidata vahendeid kiiremini kasutusele võtta, et rahuldada tegelikud vajadused kohapeal; rõhutab samuti, et liikmesriigid peavad läbi vaatama oma haldusmenetlused eesmärgiga kiirendada abi kasutusele võtmist kannatada saanud piirkondade ja riikide jaoks; soovib seoses võimalike täiustustega tulevase reformi käigus kehtestada katastroofide ohjamise riiklike kavade kohustusliku ajakohastamise nõude, samuti nõude esitada teavet hädaolukorra lepinguid käsitlevate kokkulepete ettevalmistamise kohta;
8. kutsub liikmesriike üles parandama suhtluskanaleid ning koostööd kohalike ja piirkondlike omavalitsustega, seda nii kahju hindamisel, mille jaoks taotletakse ELSFist rahalist toetust, kui ka taotluse koostamisel, aga samuti looduskatastroofide tagajärgede kõrvaldamise projektide elluviimisel, et tagada seeläbi kohapeal liidu abi tõhusus ning edendada jätkusuutlikke lahendusi; on lisaks seisukohal, et ELSFi toetusest tuleks laiemat avalikkust teavitada; kutsub asjaomaseid asutusi üles parandama teabevahetust ning andma teavet ELSFi toetuse kohta, suurendamata seejuures halduskoormust;
9. peab väga tähtsaks tagada, et liikmesriigid järgiksid loodusõnnetustele reageerimisel riigihankemenetlusi, et selgitada välja ja levitada hädaolukordades sõlmitud lepingutega seotud parimaid tavasid ja kogemusi;
10. väljendab heameelt, et komisjon täpsustas eeskirju piirkondlike loodusõnnetuste abikõlblikkuse kohta, kuid toonitab, et parlamendi ja nõukogu vahelise lõppkokkuleppega kehtestati nende abikõlblikkuse künniseks 1,5 % piirkondlikust SKPst, nagu nähti ette komisjoni ettepanekuga, vaatamata parlamendi piüüdele seada künniseks 1 %; märgib, et äärepoolseimate piirkondade haavatavust võeti arvesse ja nende jaoks langetati künnis 1 %-le;
11. märgib, et fond annab abi kahjude puhul, mille vastu ei kindlustata, ega kompenseeri eraisikutele tekkinud kahju; rõhutab, et pikaajalisi meetmeid, näiteks jätkusuutlikku ülesehitamist või majandusarengu- ja ennetustegevust, võib rahastada liidu muudest vahenditest, eelkõige Euroopa struktuuri- ja investeerimisfondidest;
12. kutsub liikmesriike üles optimeerima ELi, eelkõige viie Euroopa struktuuri- ja investeerimisfondi vahendite kasutamist investeringuteks, mis aitavad vältida loodusõnnetuste toimumist, ning toonitab, et tähtis on arendada koostööd liidu eri fondide ja poliitikameetmete vahel, et hoida ära loodusõnnetuste mõju ning tagada ELSFi kasutamise korral ülesehitamisprojektide tugevdamine ja pikaajaline jätkusuutlik arendamine; on seisukohal, et alati, kui ELSF kasutusele võetakse, peaks asjaomane liikmesriik ametlikult kohustuma rakendama kõiki meetmeid katastroofide ennetamiseks ja kannatada saanud piirkondade jätkusuutlikuks ülesehitamiseks; soovib lihtsustada võimalikult suures ulatuses ühendatud fondide kasutamise seotud haldusmenetlusi, kui tahetakse saavutada sünergiat;

Neljapäev, 1. detsember 2016

13. rõhutab seetõttu, et tuleb suurendada jõupingutusi investeerimiseks kliimamuutuste leevendamisse ja nendega kohanemisse, võttes arvesse ennetusmeetmeid, kui ELSFi toetatakse ülesehitamist ja taasmetsastamist; on seisukohal, et ennetamisest peaks saama horisontaalne ülesanne, ning soovib katastroofi tagajärgede leevendamisel ELSFi abil võtta ökosüsteemil põhinevale lähenemisiivile vastavaid ennetusmeetmeid; palub liikmesriikidel lisaks koostada riskiennetus- ja riskijuhtimisstrateegiad, arvestades muu hulgas, et paljud loodusõnnetused on nüüdisajal inimtegevuse otsene tagajärg;

14. rõhutab vajadust tagada ELSFi toetuste andmisel, haldamisel ja rakendamisel maksimaalne läbipaistvus; peab tähtsaks teha kindlaks, kas ELSFi toetusi on kasutatud kooskõlas usaldusväärse finantsjuhtimise põhimõtetega, et määrata kindlaks, arendada ja jagada parimaid tavasid ning saadud kogemusi; kutsub seetõttu komisjoni ja liikmesriike üles suurendama läbipaistvust ja tagama üldsusele juurdepääsu teabele kogu abi andmise protsessi käigus alates taotluse esitamisest kuni projekti lõpetamiseni; nõuab samuti Euroopa Kontrollikoja eriaruannet ELSFi toimimise kohta, arvestades muu hulgas asjaolu, viimane aruanne koostati enne ELSFi määruse 2014. aasta muudatusi;

15. märgib, et 2014. aastal saadi 13 uut taotlust, ning juhib tähelepanu kõnealuse aasta erilisele olukorrale, sest kuut taotlust hinnati algse määruse alusel, ülejäänud seitset taotlust aga muudetud määruse alusel;

16. tuletab meelde, et kaks taotlust lükati 2014. aastal vana ELSFi määruse kohaselt tagasi, sest neid õnnetusi ei peetud erakorralisteks, kuigi need põhjustasid tõsiseid kahjustusi ja neil oli otsene mõju asjaomaste piirkondade majanduslikule ja sotsiaalsele arengule, ning väljendab seetõttu heameelt, et selles suhtes on muudetud ELSFi määrust täpsustatud; soovib tulevaste reformide puhul siiski kaaluda võimalust muuta piirkondliku loodusõnnetuse määratlust, et mitu piiriülese loodusõnnetuse tõttu kannatanud riiki saaksid esitada ühise taotluse, juhul kui õnnetuse põhjus on sama ja mõju avaldub samal ajal, ning soovib taotluste hindamisel võtta arvesse ka kaudset kahju;

17. palub komisjonil seoses tulevaste reformidega kaaluda võimalust suurendada ettemakse piirmäära 10 %-lt 15 %-le ning lühendada taotluste käsitlemise tähtaega kuult nädalalt neljale; palub komisjonil lisaks kaaluda võimalust seada abikõlblikkuse künniseks piirkondlike loodusõnnetuste puhul 1 % piirkonna SKPst ning võtta taotluste hindamisel arvesse asjaomaste piirkondade sotsiaal-majandusliku arengu taset;

18. rõhutab vajadust kaaluda lisaks SKP-le ka muude näitajate, nt inimarengu indeksi ja piirkondliku sotsiaalarengu indeksi kasutamist;

19. väljendab heameelt, et komisjon võttis vastu seitse abitaotlust, mis esitati muudetud eeskirjade alusel, sh neli taotlust, mis kiideti heaks 2014. aasta lõpus, kuid mille puhul tuli assigneeringud üle kanda 2015. aastasse, nagu on märgitud ELSFi 2015. aasta aruandes; tuletab sellega seoses meelde, et 2015 oli esimene aasta, kui ELSFi rakendati algusest lõpuni muudetud eeskirjade alusel, ning et analüüs näitab, et reformi käigus tehtud õiguslikud täpsustused tagasid taotluste edukuse, kuid see ei olnud nii vanade sätete puhul, mille alusel tunnistati umbes kaks kolmandikku piirkondliku õnnetuse abitaotlustest abikõlbmatuteks;

20. peab kahetsusväärseks, et vana määruse kohaselt olid rakendamise- ja sulgemisaruannete hindamismenetlused nii aeganõudvad, ning eeldab, et muudetud määruse kohaselt viiakse sulgemine läbi tõhusamalt ja läbipaistvamalt, tagades liidu finantshuve kaitsmise;

21. rõhutab lisaks, et muudetud määruse artikliga 11 antakse komisjonile ja kontrollikoja auditivolitused ning lubatakse Euroopa Pettustevastasel Ametil (OLAF) korraldada vajaduse korral uurimisi;

Neljapäev, 1. detsember 2016

22. palub komisjonil ja kontrollikojal hinnata ELSFi toimimist enne praeguse mitmeaastase finantsraamistiku perioodi lõppu;
 23. teeb presidendile ülesandeks edastada käesolev resolutsioon nõukogule, komisjonile, liikmesriikidele ja piirkondlikele omavalitsustele.
-